

**BORSA
İSTANBUL**

VIOP

ENERJİ VE EMTİA SÖZLEŞMELERİ

**BORSA
İSTANBUL**

İşbu yayındaki bilgi ve veriler genel bilgi edinilmesi amacıyla hazırlanmıştır. Bu yayında yer alan bilgilerin doğruluğu konusunda gerekli özen gösterilmiş olmasına rağmen, bilgiler ve verilerdeki hatalardan veya alınacak yatırım kararları ile bunların sonuçlarından Borsa İstanbul sorumlu değildir. Zira buradaki bilgiler yatırım amaçlı bir teklif veya tavsiye amacını taşımamaktadır. Bu yayında yer alan örnekler sadece gösterim ve eğitim amacıyla oluşturulmuştur.

VIOP Hakkında

Borsa İstanbul A.Ş., yerli ve yabancı yatırımcıların ülkemizde türev ürünlere yatırım yapabilmesi, Türkiye finans piyasalarının gelişmiş finansal piyasalar ile bütünleşmesi ve Borsa'nın geniş yelpazede ürünlere yatırım yapılabilecek bir finansal süpermarkete dönüşmesi amacı doğrultusunda vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerini işleme açarak yatırımcıların kullanımına sunmaktadır.

Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VIOP) işlemlerine pay vadeli işlem sözleşmeleri ve Türkiye'nin organize borsada işlem gören ilk opsiyon sözleşmeleri olan pay opsiyon sözleşmeleriyle Aralık 2012 tarihinde başlamıştır. 4 Nisan 2013 tarihinde VIOP tarafından endeks opsiyon sözleşmeleri de işleme açılmıştır. 5 Ağustos 2013 tarihinde Borsa İstanbul A.Ş. Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VIOP) ile Vadeli İşlem ve Opsiyon Borsası A.Ş. (VOB) alım-satım platformlarının VIOP çatısı altında birleşmesi gerçekleşmiş ve bu birleşmenin ardından Türkiye'deki tüm vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, Borsa İstanbul VIOP bünyesinde tek bir alım-satım platformunda işlem görmeye başlamıştır.

Borsa İstanbul BISTECH alım satım platformunda aşağıdaki vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri güvenli, şeffaf, adil ve rekabetçi ortamda işlem görmektedir.

Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

- Pay
- BIST 30 Endeks
- USD/TRY, EUR/TRY, EUR/USD, RUB/TRY ve CNH/TRY
- SASX 10 Endeks
- Çelik Hurda
- FBIST BYF
- Aylık ve Çeyreklik Gecelik Repo
- Altın ve Altın Ons
- Ege Pamuk, Anadolu Kırmızı ve Makarnalık Buğday
- Aylık, Çeyreklik ve Yıllık Baz Yük Elektrik

Opsiyonlar:

- Pay
- BIST 30 Endeks ve Mini BIST 30 Endeks
- USD/TRY

Bu rehberde ile VIOP enerji/emtia sözleşmeleri konusunda yatırımcıların bilgilendirilmesi amaçlanmıştır.

İçerik

ViOP Hakkında	1
Hızlı, Şeffaf, Likit ve Güvenli Yatırım Ortamı	4
Alım/Satım İşleminde Alım/Satıma Konu Olan Enerji/Emtia Miktarı	5
ViOP Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Vade Ayları	8
Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Sözleşme Kodları	9
ViOP Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Vade Sonu Prosedürü	10
ViOP Enerji/Emtia Sözleşmeleri Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı	11
ViOP Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Alım-Satımı	12
Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmesi Alım/Satım Örneği	13
ViOP Enerji/Emtia Sözleşmeleri Riskli Enstrümanlar mıdır?	18
Başlangıç Teminat Miktarı ve Kaldıraç Oranları	19
ViOP Hızlı Kılavuz - Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmeleri	20

Borsa İstanbul VIOP'ta:

Hızlı, şeffaf, likit ve güvenli yatırım ortamı

Tamamıyla elektronik olan VIOP işlem sistemi aracılığıyla enerji/emtia vadeli işlem sözleşmelerini kullanarak en yüksek olası getiriye elde etmek için ihtiyaç duyduğunuz hızlı erişim ve şeffaflık gibi özelliklerden yararlanabilirsiniz. Likit yatırım ortamında sunulan esnek yatırım stratejilerini uygulayabilirsiniz.

VIOP, aşağıdaki birçok fırsatı da beraberinde getiren enerji/emtia sözleşmeleriyle yatırımcılara enerji ve emtia alıp satmanın etkin yolunu sunuyor.

- Aylık Baz Yük Elektrik, Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik, Yıllık Baz Yük Elektrik, TL/Gram Altın, Dolar/Ons Altın, Ege Pamuk, Çelik Hurda, Makarnalık Buğday ve Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmelerine hızlı ve şeffaf tek platformdan erişim imkânı

- Fiyatların düşmesi beklentisinde de yatırım yapma olanağı

- Daha az ilk yatırımla pozisyon alma imkânı

- Esnek yatırım stratejilerini uygulayabilme olanağı

- Korunma ve arbitraj olanakları

- Vergi avantajı

Bugün Başlayın

VIOP'ta işlem yapmak son derece kolaydır. VIOP üyesi bir kuruluştaki hesap açılması, alım satım kararlarının üyeye ulaştırılması ve gerekli teminatın yatırılması işlem için yeterlidir. Daha fazla bilgi için VIOP'un herhangi bir üyesiyle iletişime geçebilirsiniz ya da aşağıdaki adresleri ziyaret edebilirsiniz.

http://www.borsaistanbul.com/borsa_uyeleri/uyeler

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/vadeli-islem-sozlesmeleri/enerji-vadeli-islem-sozlesmeleri>

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/vadeli-islem-sozlesmeleri/kiymetli-madenler-vadeli-islem-sozlesmeleri>

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/urunler/vadeli-islem-sozlesmeleri/emtia-vadeli-islem-sozlesmeleri>

Bir Enerji/Emtia Sözleşmesi İşleminde Sözleşme Büyüklüğü Kadar Enerji ve Emtia Alım/Satımı Yapılır

Bir enerji/emtia sözleşmesi işleminde aldığınız veya sattığınız şey Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi, Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi, Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi, TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi, Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi, Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmesi, Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmeleri, Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri ve Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesidir. Bir enerji/emtia sözleşmesi işleminde, sözleşme büyüklüğü kadar, sözleşmeye dayanak olan enerji ve emtianın alım/satımı yapılır.

Sözleşme Büyüklükleri

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi = Vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh (Haziran vadeli Aylık Baz Yük Elektrik vadeli işlem sözleşmesinde 160 TL fiyattan 1 miktarlı işlem gerçekleştiğinde oluşan pozisyonun büyüklüğü=160*720*0,1=11.520 TL'dir.)

Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi = Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh

Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24.
Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamasına göre değişkenlik gösterir. Kış saatinden yaz saatine geçiş yapılan gün için saat sayısı 23, yaz saatinden kış saatine geçiş yapılan gün için ise saat sayısı 25 olarak uygulanacaktır.

Örnek:

Birinci çeyrek için sözleşme büyüklüğü 216 MWh (90x24x0,1MWh), artık yıllar için 218,4 MWh, (91x24x0,1MWh), ikinci çeyrek için 218,4 MWh, (91x24x0,1MWh), üçüncü çeyrek için 220,8 MWh (92x24x0,1MWh), dördüncü çeyrek için 220,8 MWh'dir (92x24x0,1MWh). Belirtilen sözleşme büyüklükleri kış saatinden yaz saatine/yaz saatinden kış saatine geçilen aylar için geçerli değildir.

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi = Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh

Vade dönemindeki saat sayısı: Vade dönemindeki gün sayısı x 24.
Sözleşme büyüklüğü vade dönemindeki gün sayısına ve yaz saati/kış saati uygulamalarına göre değişkenlik gösterir.

Örnek:

Sözleşme büyüklüğü normal yıllar için 876 MWh (365x24x0,1MWh),
artık yıllar için 878,4 MWh'dir. (366x24x0,1MWh).

TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1 gram saf altın

(TL/Gram altın vadeli işlem sözleşmesinde 90 TL fiyattan 1 miktarlı işlem
gerçekleştiğinde oluşan pozisyonun büyüklüğü= $90*1*1=90$ TL'dir.)

Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1 ons saf altın

(Dolar/Ons altın vadeli işlem sözleşmesinde 1316 USD fiyattan 1 miktarlı işlem
gerçekleşmiş ve USD/TL döviz kuru 3,7000 olsun. Bu işlemle oluşan pozisyonun
büyüklüğü= $1.316*1*1*3,7000=4.869,2$ TL'dir.)

Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmesi = 1.000 kg (1 ton) 41 Renk baz kalite Ege Pamuğu

(Ege pamuk vadeli işlem sözleşmesinde 4,835 TL fiyattan 1 miktarlı işlem
gerçekleştiğinde oluşan pozisyonun büyüklüğü= $4,835*1*1.000=4.835$ TL'dir.)

Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi = 5.000 kg (5 ton) Anadolu kırmızı
sert ikinci sınıf baz kalite buğday

(Anadolu kırmızı buğday vadeli işlem sözleşmesinde 0,8915 TL fiyattan 1 miktarlı
işlem gerçekleştiğinde oluşan pozisyonun büyüklüğü= $0,8915*1*5.000=4.457,5$
TL'dir.)

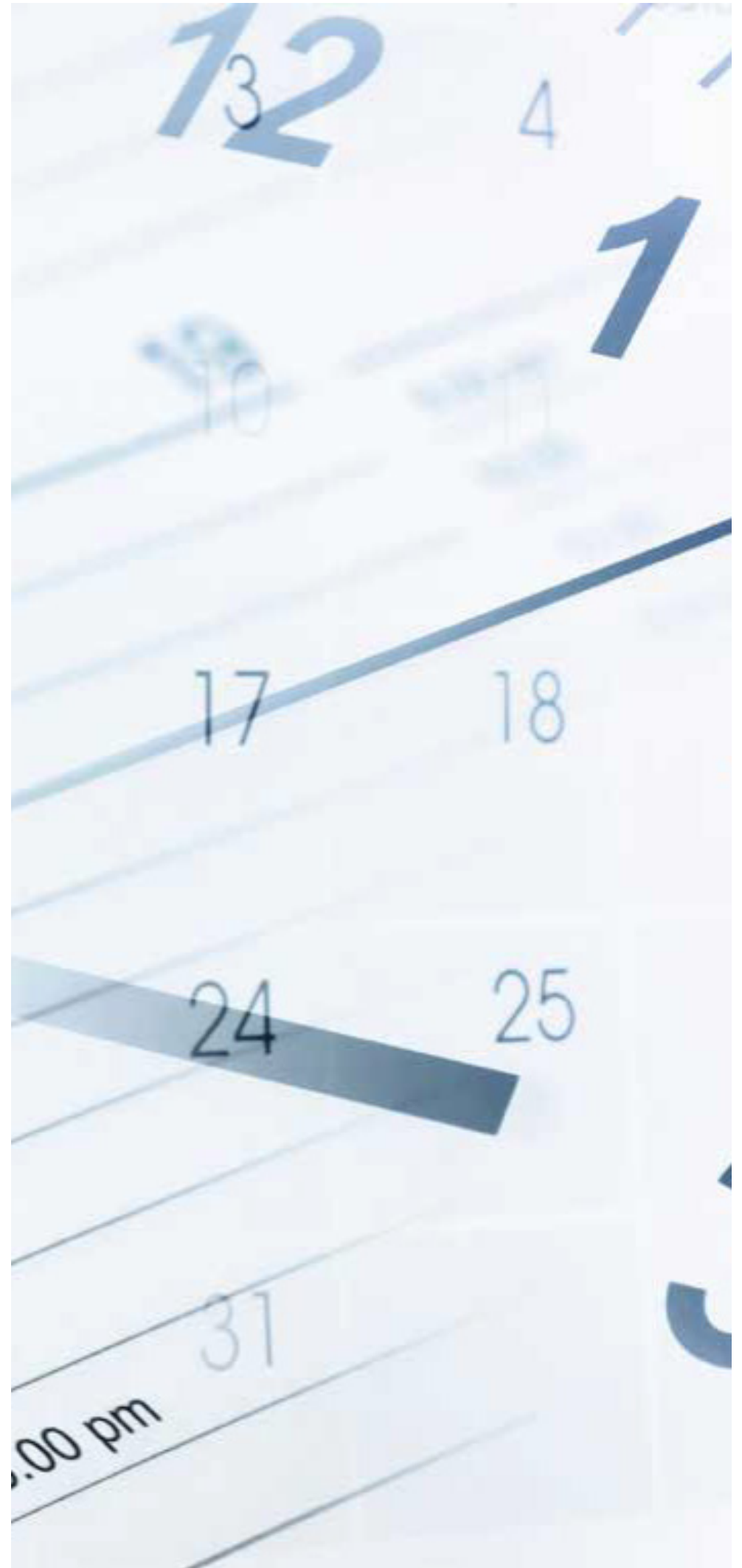
Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi = 5.000 kg (5 ton) Makarnalık Üçüncü
Sınıf Baz Kalite Buğday

(Makarnalık buğday vadeli işlem sözleşmesinde 0,9870 fiyattan 1 miktarlı işlem
gerçekleştiğinde oluşan pozisyon büyüklüğü = $0,9870*1*5.000=4.935$ TL'dir.)

Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmesi = 10 Ton Çelik Hurda

(Çelik hurda vadeli işlem sözleşmesinde 300 USD fiyattan 1 miktarlı işlem
gerçekleşmiş ve USD/TL döviz kuru 3,7000 olsun. Bu işlemle oluşan pozisyonun
büyüklüğü= $300*10*1*3,7000=11.100$ TL'dir.)

Enerji/emtia vadeli işlem sözleşmelerinde işlem yaparak gelecekte teslim alma
(veya teslim etme) yükümlülüğü ile sözleşmeye dayanak olan enerji ve emtianın
gelecekteki fiyatını bugünden alıp satabilirsiniz.

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Vade Ayları Standarttır

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinin vade ayları yılın bütün aylarıdır. Piyasada aynı anda içinde bulunan ay ve takip eden 15 ay olmak üzere toplam 16 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinde, aynı anda içinde bulunan yıla ve takip eden iki yıla ait çeyreklik sözleşmeler işlem görür.

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmelerinde, aynı anda içinde bulunan yılı takip eden iki yıla ait yıllık sözleşmeler işlem görür.

TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi, Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmelerinin vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmelerinin vade döngü ayları Mart, Mayıs, Temmuz, Ekim ve Aralık'tır. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın iki vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.

Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi, Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmelerinin vade döngü ayları Ocak, Şubat, Mayıs, Temmuz, Eylül ve Aralık'tır. Aynı anda içinde bulunulan aya en yakın üç vade ayına ait sözleşmeler işlem görür. Bu üç vade ayından biri Eylül değilse, Eylül vade ayı ayrıca işleme açılır.

Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmeleri aynı anda içinde bulunulan ay ve bir sonraki takvim ayı ile Mart, Haziran, Eylül ve Aralık döngü aylarından en yakın iki döngü ayına ait olmak üzere toplam dört vade ayına ait sözleşmeler aynı anda işlem görür.

Örneğin Mayıs 2018 tarihinde enerji/emtia sözleşmelerinin işleme açık vadeleri aşağıdaki gibi olacaktır.*

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Mayıs 2018, Haziran 2018, Temmuz 2018, Ağustos 2018, Eylül 2018, Ekim 2018, Kasım 2018, Aralık 2018, Ocak 2019, Şubat 2019, Mart 2019, Nisan 2019, Mayıs 2019, Haziran 2019, Temmuz 2019, Ağustos 2019

Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Q318 (Tem-Eyl), Q418 (Eki-Ara), Q119 (Oca-Mar), Q219 (Nis-Haz), Q319 (Tem-Eyl), Q419 (Eki-Ara), Q120 (Oca-Mar), Q220 (Nis-Haz), Q320 (Tem-Eyl), Q420 (Eki-Ara)

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Y19, Y20

Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri veya Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Haziran 2018, Ağustos 2018, Ekim 2018

Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Mayıs 2018, Temmuz 2018

Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Mayıs 2018, Temmuz 2018, Eylül 2018

Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Mayıs 2018, Haziran 2018, Eylül 2018 ve Aralık 2018

Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Mayıs 2018, Temmuz 2018, Eylül 2018

Son İşlem Günü ve Vade Sonu

Yıllık baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmeleri için son işlem günü, vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki üçüncü iş günüdür. Vade sonu, yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.

Üç aylık (çeyreklik) baz yük elektrik vadeli işlem sözleşmeleri için son işlem günü, vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür. Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür.

Diğer enerji/emtia sözleşmelerinin son işlem günü ve vade sonu her vade ayının son iş günüdür.

Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Asgari Unsurları En Özet Haliyle Sözleşme Kodlarında Yer Alır

Enerji/emtia vadeli işlem sözleşmelerinde sözleşme kodu:

Sözleşme grubu, dayanak varlık kodu, vade tarihi bilgisini içerir.

Örnek:	F_ELCBAS0718	
F	ELCBAS	0718
Vadeli İşlem Sözleşmesi	Dayanak varlık kodu	Vade tarihi (MMYY - Temmuz 2018)

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmelerinin Vade Sonu Prosedürü

Vade sonu kâr/zarar hesaplamalarına esas teşkil eden fiyat, her bir vadeli işlem sözleşmesi bazında aşağıdaki gibi hesaplanan vade sonu uzlaşma fiyatıdır.

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarından (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalama son uzlaşma fiyatı olur. Bu yöntemle belirlenen vade sonu uzlaşma fiyatı en yakın fiyat adımına yuvarlanır.

Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için vade sonu uzlaşma fiyatı hesaplanmaz.

TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra'da öğleden sonra oluşan altın Dolar/ons fiyatının (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Gold Price P.M.) Merkez Bankasının saat 15.30'da açıklayacağı gösterge niteliğindeki ABD Doları alı ve satışı kurları ortalaması kullanılarak TL/gram'a çevrilmesi ile bulunan değer vade sonu uzlaşma fiyatı olarak kullanılır. Ons ağırlık birimi 31,1035'e bölünerek grama çevrilir.

Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Vade sonu uzlaşma fiyatı, son işlem gününde Londra'da öğleden sonra oluşan altın Dolar/ons fiyatıdır (ICE Benchmark Administration tarafından açıklanan LBMA Gold Price P.M.).

Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Son işlem günü ve öncesindeki işlem gününe ait İzmir Ticaret Borsası'nda 41 Renk Ege Pamuğu baz kalitesi için açıklanan kapanış fiyatlarının en az olarak tanımlananlarının aritmetik ortalaması vade sonu uzlaşma fiyatı olarak belirlenir.

Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Son işlem günü Konya Ticaret Borsası'nda Anadolu Kırmızı Sert Buğdayının ikinci sınıf baz kalitesi için gün sonu itibarıyla oluşmuş fiyatların miktar ağırlıklı ortalaması hesaplanır.

Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Son işlem günü Konya Ticaret Borsası'nda Makarnalık Buğdayının Üçüncü sınıf baz kalitesi için gün sonu itibarıyla oluşmuş fiyatların miktar ağırlıklı ortalaması hesaplanır.

Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Vade ayı içinde endeks sağlayıcının günlük olarak açıkladığı fiyatların aritmetik ortalamasıdır.

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmeleri Fiyat Kotasyonu ve Minimum Fiyat Adımı

Fiyat kotasyonları Aylık Baz Yük Elektrik, Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik, Yıllık Baz Yük Elektrik, TL/Gram Altın, Ege Pamuk, Makarnalık Buğday ve Anadolu Kırmızı Buğday vadeli işlem sözleşmeleri için Türk Lirası cinsinden, Çelik Hurda ve Dolar/Ons Altın vadeli işlem sözleşmeleri için ise ABD Doları cinsinden verilir.

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. Sözleşme büyüklükleri vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri sözleşme büyüklüğü x 0,1 TL'dir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 216 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,6 TL, sözleşme büyüklüğü 218,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 21,84 TL, sözleşme büyüklüğü 220,8 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 22,08 TL'dir.)

Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,10 TL'dir. (Örnek: Sözleşme büyüklüğü 876 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,6 TL, sözleşme büyüklüğü 878,4 MWh olan sözleşmeler için minimum fiyat adımı değeri 87,84 TL'dir.)

TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,01 TL'dir. Sözleşme büyüklüğü 1 Gram saf altın olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,01 TL'ye (0,01*1) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,05 ABD Dolarıdır. Sözleşme büyüklüğü 1 Ons saf altın olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,05 ABD Dolarına (0,05*1) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz ABD Doları cinsinden kâr/zarar tutarıdır.

Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,005 TL'dir. Sözleşme büyüklüğü 1000 kg 41 Renk baz kalite Ege pamuk olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 5 TL'ye (0,005*1.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,0005 TL'dir. Sözleşme büyüklüğü 5000 kg Anadolu kırmızı sert ikinci sınıf baz kalitede buğday olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 2,5 TL'ye (0,0005*5.000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,0005'dir. Sözleşme büyüklüğü 5.000 kg Makarnalık üçüncü sınıf baz kalite buğday olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 2,5 TL'ye (0,0005*5000) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz kâr/zarar tutarıdır.

Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmeleri:

Minimum fiyat adımı 0,01 ABD Dolarıdır. Sözleşme büyüklüğü 10 ton çelik hurda olan bu sözleşmeler için fiyat adımının değeri 0,1 ABD dolarına (0,01*10) karşılık gelir. Bu tutar sözleşme fiyatının bir fiyat adımı değişmesi halinde bir adet sözleşmeden elde edeceğiniz ABD Doları cinsinden kâr/zarar tutarıdır.

ViOP Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmelerinin Alım-Satımı

05.05.2018 tarihinde; F_ELCBASO618 sözleşmesinde en iyi alış fiyatı 154 ve en iyi satış fiyatı 162 iken bu sözleşmeyi 154'ten hemen satabilir veya 162'den hemen alabilirsiniz. Bu fiyatları uygun bulmuyorsanız yeni bir emir girebilirsiniz. Örneğin 157 fiyatlı alım emri gönderdiğinizde en iyi fiyatlı alış emri sizin emriniz olur ve bu fiyattan satmaya istekli bir tarafın çıkması durumunda işleminiz gerçekleşir.

Burada girdiğiniz fiyat 1 MWh'in Türk Lirası cinsinden değeridir. Bir sözleşme için vermiş olduğunuz alım emrinin eşleşmesi durumunda 72 MWh büyüklüğünde bir adet sözleşmede uzun taraf olursunuz. 157'den aldığınız 1 adet F_ELCBASO618 sözleşmesinin değeri 11.304 (1*72*157) TL'dir.

Bu sözleşmede aldığınız uzun pozisyonu vade tarihine kadar tutabilir ya da vade tarihinden önce aynı sözleşmeyi satarak pozisyonunuzu kapatabilirsiniz.

Vade tarihi gelmeden F_ELCBASO618 sözleşmesinde 1 adet satım yaptığınızda bu sözleşmede net pozisyonunuz 0 olur. 157'den aldığınız Aylık Baz Yük elektrik vadeli işlem sözleşmesini 159'dan satarak 144 ((159-157)*72*1) TL kâr etmiş olursunuz.

Vadeye kadar beklerseniz 30 Haziran 2018 tarihinde vade ayının her bir saati için Piyasa İşleticisi tarafından açıklanan Kısıtsız Piyasa Takas Fiyatlarından (KPTF) hesaplanan basit aritmetik ortalamanın en yakın fiyat adımına yuvarlanması ile elde edilen son uzlaşma fiyatı ile sözleşmeyi aldığınız fiyat arasındaki fark kadar kâr/zarar elde edersiniz. Örneğin vade sonu uzlaşma fiyatı 160 çıkarsa 216 ((160-157)*72*1) TL kâr elde etmiş olursunuz.

Enerji/Emtia vadeli işlem sözleşmelerinde pozisyon alabilmeniz için gerekli teminatı yatırmanız yeterlidir. Pozisyonunuzu sürdürdüğünüz süre boyunca teminatınız başlangıç seviyesinin üzerinde olmalıdır. Sahip olduğunuz pozisyonlarınız için her gün sonunda oluşan uzlaşma fiyatına göre kâr/zarar hesaplanır ve oluşan kâr/zarar hesabınıza yansılır.

Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmesi Alım/Satım Örneği: SPOT Piyasada Altın Almak & ViOP'ta Altın Almak

10.05.2018 tarihinde Altın fiyatlarının Mayıs sonuna kadar yükseleceğini öngördüğünüzü ve 1 kg saf altın alma niyetinde olduğunuzu düşünelim. Spot piyasada 1 gr altının 88,10 TL'den işlem gördüğü bu tarihte 1 kg altın için 88.100 TL'ye ihtiyacınız vardır.

Aynı işlemi TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmelerini kullanarak sadece belli bir teminat karşılığında ViOP'ta gerçekleştirebilirsiniz. Bu tarihte 88,80 TL'den işlem gören ve sözleşme büyüklüğü 1 gr saf altın olan F_XAUTRYM0618 sözleşmesinden 1.000 adet aldığınızda 88.800 TL değerinde pozisyon almış olursunuz. Bu işlemi yapabilmemiz için bu tarihte geçerli olan parametrelere göre 1.000 sözleşme için hesaplanmış olan 7.600 TL teminatın yatırılması yeterlidir.

Beklentinizin gerçekleştiğini ve 25.05.2018 tarihinde altının spot piyasada 91,95 TL'den, F_XAUTRYM0618 sözleşmesinin ViOP'ta 93,20 TL'den işlem gördüğünü düşünelim.

İşleminizi spot piyasada yapar ve aldığınız 1 kg altını 25.05.2018 tarihinde satarsanız 3.850 (1.000*(91,95-88,10)) TL kâr edersiniz. Bu kâr yaklaşık %4'lük bir kazanç karşılık gelmektedir.

İşleminizi ViOP'ta yapar ve F_XAUTRYM0618 sözleşmesinde aldığınız 1.000 uzun pozisyonu 25.05.2018 tarihinde ters işlemle kapatırsanız 4.400 ((93,20-88,80)*1*1.000) TL kâr edersiniz. Kaldıraç etkisi sayesinde yaklaşık %58'lik bir kazanç sağlarsınız. Ayrıca teminat olarak yatırdığınız miktar da bu süre zarfında nemalandırılır.

1.000 gr Saf Altın Pozisyonu İçin

SPOT
1.000*88,10=88.100 TL

ViOP
1.000*7,60=7.600 TL

Aradaki fark olan 80.500 TL'yi istediğiniz yatırım enstrümanında değerlendirebilirsiniz.

VIOP Enerji Vadeli İşlem Sözleşmeleri Kullanılarak Korunma Örneği Üretim Santrali İçin

15 MW'lık üretim kapasitesine sahip bir elektrik üretim santrali, elektrik fiyatlarındaki beklenmedik değişimlerden korunmak istemektedir. Tesis spot piyasadaki fiyat hareketlerinden korunma ihtiyacı içerisinde.

Nisan vadeli F_ELCBAS0418 sözleşmesinden 138 TL fiyatla 150 adet sattığını varsayalım. Bu pozisyonun açılabilmesi için yatırılması gereken teminat tutarı 154.500 TL'dir (1.030*150). Bu alıma ilişkin oluşan pozisyon 10.800 MWh (150*72) ve 1.490.400 TL'dir (150*138*72).

Üretim santralinin Nisan ayı içerisinde her gün spot gün öncesi piyasada her saat için fiyatsız 15 MWh satış gerçekleştirdiğini varsayalım.

Ay sonunda spot piyasada oluşan ortalama fiyat 138 TL'den düşük çıkarsa vadeli piyasada elde edilen kâr spot piyasa fiyatının düşük olmasından kaynaklanan kaybı telafi eder.

Ay sonunda spot piyasada oluşan ortalama fiyat 138 TL'den yüksek çıkarsa vadeli piyasada oluşan zarar spot piyasa kârı ile telafi edilir.

Sonuç itibarıyla üretim tesisi sabit fiyattan satış yaparak tam koruma sağlamış olur.

	Ortalama Spot Fiyat = 130 (MWh)	Ortalama Spot Fiyat = 138 (TL/MWh)	Ortalama Spot Fiyat = 145 (TL/MWh)
Vade sonunda vadeli sözleşmeden oluşan kâr/zarar	$(138-130)*72*150=86.400$	$(138-138)*72*150=0$	$(138-145)*72*150=-75.600$
Spot piyasadan üreticinin alacağı tutar	$130*720*15=1.404.000$	$138*720*15=1.490.400$	$145*720*15=1.566.000$
Üreticinin vade sonundaki net geliri	$1.404.000+86.400=1.490.400$	$0+1.490.400=1.490.400$	$-75.600+1.566.000=1.490.400$
Saat başına ortalama satış fiyatı	$1.490.400/(720*15)=138$	$1.490.400/(720*15)=138$	$1.490.400/(720*15)=138$

Vadeli işlem sözleşmesi kullanıldığında, ilgili teslimat ayında spot piyasada oluşan fiyatlardan etkilenilmediği ve öncesinde fiyatın sabitlendiği örnekten görülmektedir.

Tedarik Lisansı Sahibi Firma İçin

Bu tedarikçi firmanın Nisan vadeli F_ELCBASO418 sözleşmesinden **134 TL fiyatla 200 adet** aldığını varsayalım. Bu pozisyonun açılabilmesi için yatırılması gereken teminat tutarı **206.000 TL'dir** (1.030×200). Bu alıma ilişkin oluşan pozisyon **14.400 MWh** (200×72) ve **1.929.600 TL'dir** ($200 \times 134 \times 72$).

Tedarik firması Nisan ayı içerisinde spot gün öncesi piyasada her saat için **fiyatsız 20 MWh alış** gerçekleştirdiğini varsayalım.

Ay sonunda spot piyasada oluşan ortalama fiyat **134 TL'den düşük** çıkarsa vadeli piyasada oluşan zarar spot piyasada elde edilen kâr ile telafi edilir.

Ay sonunda spot piyasada oluşan ortalama fiyat **134 TL'den yüksek** çıkarsa vadeli piyasada oluşan kâr spot piyasa zararını telafi eder.

	Ortalama Spot Fiyat = 130 (MWh)	Ortalama Spot Fiyat = 134 (TL/MWh)	Ortalama Spot Fiyat = 148 (TL/MWh)
Tedarik firmasının vadeli sözleşmeden elde edeceği kâr/zarar	$(130-134) \times 72 \times 200 = -57.600$	$(134-134) \times 72 \times 200 = 0$	$(148-134) \times 72 \times 200 = 201.600$
Tedarik firmasının spot piyasadan elde edeceği gelir (gider)	$130 \times 720 \times 20 = -1.872.000$	$134 \times 720 \times 20 = -1.929.600$	$148 \times 720 \times 20 = -2.131.200$
Üreticinin vade sonundaki maliyeti	1.929.600	1.929.600	1.929.600
Saat başına ortalama maliyet	$1.929.600 / (72 \times 200) = 134$	$1.929.600 / (72 \times 200) = 134$	$1.929.600 / (72 \times 200) = 134$

Vadeli işlem sözleşmesi kullanıldığında, ilgili teslimat ayında spot piyasada oluşan fiyatlardan etkilenilmeyip maliyetin sabitlendiği örnekten görülmektedir.

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmeleri Riskli Enstrümanlar mıdır?

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmelerini kullanan yatırımcıların sahip oldukları sözleşmelerin getirdiği riskleri bilmeleri de çok önemlidir. Bu sözleşmeler tek başlarına kullanılırsa sözleşmede alınan pozisyonun yönüne göre riskli olabilir.

Unutmayın!

- Dayanak varlık fiyatı konusundaki beklentiniz yanlış çıkarsa enerji/emtia sözleşmelerinde anaparadan zarar edebilirsiniz.
- Kaldıraç etkisi yüksek kazançlar sağlayabileceği gibi yüksek zararlara da yol açabilir.
- Bir sözleşmede aldığınız pozisyonun riskinden diğer sözleşmelerde aldığınız pozisyonlar ile korunabilirsiniz.

Başlangıç Teminatı Miktarı ve Kaldıraç Oranları

VIOP Enerji/Emtia Sözleşmelerine ilişkin başlangıç teminatları, Takasbank tarafından BISTECH Marjin portföy bazında teminatlandırma yöntemi kullanılarak belirlenir ve bir sözleşmede pozisyon almak için olması gereken minimum teminat oranını ifade eder. Kaldıraç oranları ise bir sözleşmede alınacak pozisyon büyüklüğünün bu sözleşmede o pozisyonun açılabilmesi için gereken teminat tutarına oranının bir ölçüsüdür.

Aşağıda VIOP Enerji/Emtia Sözleşmelerine ilişkin başlangıç teminatı ve kaldıraç oranlarına ilişkin bilgi verilmiştir. Tabloda verilen başlangıç teminat oranları, Takasbank tarafından Takasbank internet sitesinde yayımlanan 12 Ekim 2017 tarihli BISTECH Risk Parametre Tablosu'ndan alınmıştır.

Sözleşme	Başlangıç Teminatı	Fiyat	Pozisyon Büyüklüğü	Kaldıraç Oranı
Aylık Baz Yük Elektrik ViS	1.030 TL	160 TL	11.520 TL*	11,2
TL/Gram Altın ViS	15 TL	150 TL	150 TL	10
Dolar/Ons Altın ViS	80 \$	1.300 \$	1.300 \$	16,25
Ege Pamuk ViS	630 TL	8,5 TL	8.500 TL	13,49
Anadolu Kırmızı Buğday ViS	655 TL	1,125 TL	5.625 TL	8,59
Makarnalık Buğday	675 TL	1,1285 TL	5.642,5 TL	8,36
Çelik Hurda	320 \$	305 \$	3.050 \$	9,53

* Sözleşme büyüklüğü 72 olarak alınmıştır.

ViOP Hızlı Kılavuz – Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Vartlık	Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi	Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi	Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmesi	Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmesi	Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi	Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi
Dayanak Vartlık	İlgili vade ayının her bir saatine ait KPTF basit aritmetik ortalaması	İlgili vade döneminin her bir saati için KPTF basit aritmetik ortalaması	İlgili vade döneminin her bir saati için KPTF basit aritmetik ortalaması	Saf altın	Saf altın	HMS 182 80:20 CFR Iskenderun Çelik Hurdası Endeksi	41 Renk Ege Pamuğu	Anadolu Kırmızı Sert İkinci Sınıf Baz Kalite Buğday	Makarnalık Üçüncü Sınıf Baz Kalite Buğday
Sözleşme Büyüklüğü	Vade ayındaki saat sayısı x 0,1 MWh	Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh	Vade dönemindeki saat sayısı x 0,1 MWh	1 gram	1 ons	10 Ton	1.000 kg (1 ton)	5.000 kg (5 ton)	5.000 kg (5 ton)
İşlem Para Birimi	TL	TL	TL	TL	ABD Doları	ABD Doları	TL	TL	TL
Fiyat Kotasyonu	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir.	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir.	1 MWh elektrik enerjisinin TL değeri virgülden sonra iki basamak olarak ifade edilir.	1 gram altının Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde sisteme girilir.	1 ons altının ABD Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir.	1 Ton çelik hurdasının Amerikan Doları cinsinden değeri virgülden sonra iki basamak olacak şekilde işlem sistemine girilir.	1kg 41 Renk-baz kalite Ege pamuğun Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra üç basamak halinde kote edilir.	1 kg Anadolu kırmızı sert ikinci sınıf baz kalitede buğdayın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir.	1 kg Makarnalık üçüncü sınıf baz kalitede buğdayın Türk Lirası cinsinden değeri virgülden sonra dört basamak halinde kote edilir.
Minimum Fiyat Adımı	0,10 TL	0,10 TL	0,10 TL	0,01 TL	0,05 ABD Doları	0,01 ABD Doları	0,005 TL	0,0005 TL	0,0005 TL
İşlem Saatleri	09:30 - 18:15 saatleri arasında kesintisiz tek bir seans								
Uzlaşma Şekli	Nakdi Uzlaşma								
Takas Süresi	Takas süresi T+1 olarak uygulanır.								

ViOP Hızlı Kılavuz – Enerji/Emtia Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Aylık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	Üç Aylık (Çeyreklik) Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	Yıllık Baz Yük Elektrik Vadeli İşlem Sözleşmesi	TL/Gram Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi	Dolar/Ons Altın Vadeli İşlem Sözleşmesi	Ege Pamuk Vadeli İşlem Sözleşmesi	Anadolu Kırmızı Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi	Çelik Hurda Vadeli İşlem Sözleşmesi	Makarnalık Buğday Vadeli İşlem Sözleşmesi
Günlük Uzlaşma Fiyatı	İstisnai durumlarda günlük uzlaşma fiyatı olarak: a) Seans sona ermeden önceki son 10 dakika içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, b) Eğer son 10 dakika içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde geriye dönük olarak bulunan son 10 işlemin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı alınır. c) Seans içerisinde 10'dan az işlem yapıldıysa, seans içerisinde gerçekleştirilen tüm işlemlerin miktar ağırlıklı ortalama fiyatı, d) Seans içerisinde hiç işlem yapılmamışsa, bir önceki günün uzlaşma fiyatı alınır.							
Vade Sonu	Her vade ayının son iş günü	Üç aylık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür	Yıllık sözleşmeler basamaklandırma işlemine tabi olacağı için son işlem günüdür	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü
Son İşlem Günü	Her vade ayının son iş günü	Vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür	Vade dönemi başlangıcından önceki ay baz alınarak hesaplanır. Vade dönemi başlamadan önceki ayın son takvim gününden önceki ilk iş günüdür	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü	Her vade ayının son iş günü
Günlük Fiyat Değişim Limiti	Günlük fiyat değişim limiti, her bir sözleşme için belirlenen baz fiyatın belirli bir oranı kadar olabilmektedir. Bu oran sözleşme unsurlarında Borsa tarafından belirlenir. Bu yöntemle hesaplanan alt veya üst limitin fiyat adımına tekabül etmemesi halinde üst limit bir alt fiyat adımına, alt limit ise bir üst fiyat adımına yuvarlanır. Aşağıdaki linkten detaylı bilgiye ulaşabilirsiniz: http://www.boisaisistanbul.com/docs/default-source/uvex/viop-uygulama-usulu-ve-esaslatipdf							
Takas Kurumu	İstanbul Takas ve Saklama Bankası (Takas İstanbul)							
İşlem Teminatı Esasları	Takas Mevzuatı çerçevesinde belirlenir.							

İletişim Bilgileri

Borsa İstanbul
Enerji ve Emtia Türev Ürünleri Piyasası

İnternet:
www.borsaistanbul.com/viop

Tel: +90 212 298 24 27 -3
Mail: viop@borsaistanbul.com

Takasbank

İnternet:
www.takasbank.com.tr

Tel: +90 212 315 25 25
Mail: tat@takasbank.com.tr

BORSA İSTANBUL

Yatırıma Değer!

Bu broşürü internet ortamında
görmek için

Borsa İstanbul Anonim Şirketi

Reşitpaşa Mahallesi
Borsa İstanbul Caddesi No:4
Sarıyer 34467 İstanbul

T +90 212 298 21 00
F +90 212 298 25 00
www.borsaistanbul.com

/borsaistanbul

/borsaistanbul

/borsaistanbulEN